

Азыранар орыннарнаң палғалыстығ чоохтар (кафе, ресторан, столовай)

1. Чоохтазығ пүдіреріне кирек чоохтағлар.

Ресторанзар (кафезер, столовайзар) хайча парарға чарир? (хайди чидіп аларға чарир?)

Ресторан (кафе, столовай) хақан азылча?

Иртен столовайзар азыранарға парарбыс.

Обедте кафезер азыранарға парарбыс.

Мин тың астап пардым.

Ас-өөске тоғын полбинчам (Ас харынға тоғын полбинчам).

Пу орын пос па?

Меню пиріңердек.

Ікі чірче чей (сүт, кофе) пиріңер.-

Хаарған нымырха (халас, тус, үүчік тамахтары) пиріңер.

Пычах (вилка, самнах, салфетка (реçете), чірче) ағыл пиріңердек.

Мағаа үгре ур пиріңер. - Vana çorba dökün.

Мин пір чірче чей (кофе, какао) ізерчікпін.

Мин сірерні пір чірче чейге хығырып аларға сағынчам.

Мин хакастарның хай-пірее ас-тамағын чіп көрерчікпін.

Талған ағыл пиріңердек.

Хакас тамахтарын «Ағбан» кафеде тимнепчелер.

Сірернің айран пар ба?

Официант, піс пу столға одыарға итчебіс.

Хаарған ит сал пиріңер.

Иттіг үгре ағыл пиріңер.

Сірернің пызылағыңарны хынып чідім.

Татхынның азырал үчүн, алғыстапчам.

Пүүн иирде мин ресторанда азыранмаспын.

Номерде чей ізіп аларбын.

Саназыбызыңардах.

Хакас ас-тамахтар

ит

хыйма — ev sucuğu (evde yapılan sucuk)

ыстаан хыйма - isli et

салыглап хурутхан ит – kuru et

хурутхан ит - kurutulmuş et

тартхан ит - kiyma

хаарған ит - kebar

хан — kan

харта – at bağırsağından yemek (incelik)

сүт

өреме, өріңме, сметен

эчігей – kesik peynir ;süt kesiği

пызылах (сыр домашнего приготовления) – ev peyniri

айран

айран арағазы – ayran rakısı

хымыс - kımıs

аарчы (творожная масса после перегонки айрана) – ayran yaparken üzerinde
yağı kalır

пічірө (сырки сушеные из аарчы) – kurutulmuş peynirler salamır peyniri

хурут (сыр копчёный, сушеный из аарчы) – kuru peynir (çökelek)

узаан сүт, узаанах (простокваша) -

пілемік, пілемдік (Пахта)

хайах

ах хайах - tereyağı

сарығ хайах (топленое масло) - eritilmiş tereyağı

чағбан хайах (растительное масло) – bitkisel yağ

потхы (мучная каша на сметане)

талған (талкан, толокно из жареного ячменя) – kavrulmuş arpadan ezme

чарба - yarma

ас чарбазы, көче чарбазы (ячменная крупа) – arpa yarması

хаарған нымырха – kızarmış yumurta

ўгре - çorba

мүн – et suyu

2. «Хакас чонның ас-тамахтары» презентацияны көрері. (Кыржинакова (Султрекова) Э.В., Султрекова З.И. Электронное пособие (на хакасском языке) «Хакасский язык для начинающих изучать родной язык». – Абакан: Хакасское книжное издательство, 2012.)

3. Ікі кізінің чоохтары көзідімге (хысхачахти).

1-ғы ікі кізінің чооғы (хысхачахти телефоннаң чоохтазығ):

А: Изеннер! Сірернің пос столлар пар ба? Мин стол чахыбызарға сағынчам.

В: Изеннер! Хайдаг күнде паза нинче часта килерге сағынчазар?

А: Пу иирде 6:00 часта.

В: Нинче кізі поларзар?

А: Мин 5 кізее стол чахабызарға сағынчам.

В: Адыңарны чоохтап пирерзер бе?

А: Сергей Петрович.

В: Паза пірее нименең полыс поларбын ма?

А: Пу прай. Алғыс!

В: Алғыс, сығдыратхан үчүн. Анымчоhtar! (Тоғасханча!)

А: Анымчоhtar! (Тоғасханча!)

2-чі ікі кізінің чооғы (ресторанда чоохтазың):

А: Изеннер! Сірер стол чахаазар ба?

В: Изеннер! Я, мин 6 часха Сергей Петровичке стол чахаан полғам.

А: Сергей Петрович, сірернің столыңар тимде.

В: Уғаа чахсы.

А: Сурынчам, минің соомча киліңер.

3-чі ікі кізінің чооғы (Стол кистінде)

А: Заказ алып алим ма?

В: Я, мин тимдебін. Мин харта чирчікпін, чарбалығ үгре ізерчікпін.

А: Пыром тастаңар, че харта сағам тоозыл парған. Арса ыстаан хыйма чирзер?

В: Алғыс, чөп үчүн.

А: Пірее ниме ізерзер бе?

В: Я, мин айран ізерчікпін.

А: Десертке ниме хынчазар?

В: Мин талған чіп көрерчікпін паза пір чірче чей ізерчікпін.

А: Пілдістіг. Мин сағам заказ ағыл килербін.

Литература

1. Хакасско-русский словарь = Хакас-орыс сӱстӱк. – Новосибирск: Наука, 2006. – 1114 с.
2. Анжиганова О.П., Субракова О.В., Топоева Л.С. Русско-хакасский разговорник = Орыс-хакас чоохтазыҕ. – Абакан: Хакасское отделение Красноярского книжного издательства, 1989. – 186 с.
- 3.. Кыржинакова (Султрекова) Э.В., Султрекова З.И. Электронное пособие (на хакасском языке) «Хакасский язык для начинающих изучать родной язык». – Абакан: Хакасское книжное издательство, 2012.
4. Ekrem Arıkoğlu. Örnekli Hakasça-Türkçe Sözlük. Ankara: Akçağ Yay.